

ÁLDOZATSEGÍTÉS

A Kormány [T/5892](#) számon nyújtotta be az Igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslatát. Az Infojegyzet átfogó képet kíván nyújtani a hazai áldozatsegítés és áldozatvédelem helyzetéről.

A magyarországi büntetőpolitikában és igazságszolgáltatási rendszerben az elmúlt harminc évben alakult ki és erősödött meg az a szemlélet, amely szerint a bűncselekmények áldozatai által elszenvedett testi és lelki sérüléseket, anyagi veszteségeket a társadalomnak kompenzálnia kell. Mindez a társadalmi szolidaritás és méltányosság elvében gyökerezik, és állami, valamint civil segítséggel valósul meg.

AZ ÁLDOZAT FOGALMA

Az áldozat és a sértett fogalmát a hazai és nemzetközi jogszabályok és dokumentumok egyaránt **elhatárolják**. A [2005. évi CXXXV. törvény](#) a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről (a továbbiakban: Ást.) indokolása szerint „*a sértett minden esetben áldozat, az áldozat azonban lehet olyan személy is, aki nem sértett*”.

Az [Ást. 1. §-a](#) áldozatnak tekinti a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettjét, valamint azt, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el, amennyiben a törvény személyi hatálya alá tartozik (magyar és EU-s állampolgár; Magyarországon vagy az EU területén jogszerűen tartózkodó személy; emberkereskedelem áldozataként azonosított személy; nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság alapján erre jogosult személy).

Az [Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 2012/29/EU irányelvének](#) 2. cikke szerint az áldozat olyan természetes személy, aki közvetlenül bűncselekmény következtében sérelmet szenvedett (ideértve a fizikai, szellemi vagy érzelmi sérülést, vagy gazdasági hátrányt); valamint a közvetlenül bűncselekmény következtében életét veszített személy családtagjai, akik e személy elhalálózása folytán sérelmet szenvedtek (a továbbiakban részletesebben felsorolva).

Szakértői vélemények szerint szükséges lenne az áldozat, a sértett és a passzív alany fogalmak további finomhangolása, azaz ezek jelentésének és viszonyrendszerének pontos meghatározása, mert ez a következetes jogalkalmazás alapvető feltétele (Czine 2023).

- Az áldozatsegítő politika az állami büntetőhatalom gyakorlásának alkotmányos kötelezettségén, valamint a társadalmi szolidaritás és a méltányosság elvén alapszik.
- Európában az 1970-es években kezdődött meg az áldozatok intézményes támogatása, Magyarországon az 1990-es években.
- Hazánkban 2006 óta létezik az állam által működtetett áldozatsegítési szervezetrendszer.
- Az első áldozatsegítő központ 2017-ben Budapesten, míg az első áldozatsegítő pont 2021-ben, Salgótarjánban kezdte meg működését.
- Jelenleg 15 Áldozatsegítő Központ és Pont működik országszerte.
- Míg a sértett fogalma alapvetően büntetőjogi kategória, addig az áldozat inkább kriminológiai.
- A sértett minden esetben áldozat, az áldozat azonban lehet olyan személy is, aki nem sértett, de közvetetten sérelmet szenved el.

**AZ ÁLDOZATI JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE
NEMZETKÖZI SZINTEN**

A 20. század második felében világszerte megjelent az áldozatsegítő szemlélet, az áldozati jogok elismerésének és biztosításának igénye, amelyeket nemzetközi egyezményekben rögzítettek, majd fokozatosan épültek be a nemzeti jogrendszerekbe. Az ENSZ 1985-ben adta ki az [A/RES/40/34. számú deklarációt](#), „A bűncselekmények és a hatalommal való visszaélés áldozatainak nyújtandó igazságszolgáltatás alapelveiről” címmel, amit az „Áldozatok Magna Chartájának” is neveznek. Az ENSZ mellett az **Európa Tanács** és az **Európai Unió** is számos dokumentumot és egyezményt bocsátott ki az áldozati jogok érvényesítésének biztosítása érdekében, elsősorban a kártalanításra, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre, nem utolsósorban pedig az áldozattá válás megelőzésére fókuszálva (ld. [Infojegyzet 2022/14.](#)). A 2020–25-re vonatkozó, az áldozatok jogairól szóló **európai uniós stratégia** ([COM/2020/258 final](#)) öt prioritást határoz meg:

- Hatékony kommunikáció az áldozatokkal és biztonságos környezet nyújtása az áldozatok számára a bűncselekmény bejelentéséhez.
- A legkiszolgáltatottabb áldozatok támogatásának és védelmének javítása.
- Az áldozatok kárenyhítéshez való hozzáférésének megkönnyítése.
- Az összes releváns szereplő közötti együttműködés és koordináció megerősítése.
- Az áldozatokat megillető jogok nemzetközi dimenziójának megerősítése.

A stratégia a tagállamok mellett a civil társadalmat is fellépésre szólítja fel, és külön fókuszál bizonyos bűncselekmények áldozatainak körére. Az Európai Bizottság létrehozta [az áldozatjogi koordinátor](#) intézményét azzal a céllal, hogy biztosítsa a szakpolitikával kapcsolatos különböző

intézkedések összehangoltságát és hatékonyságát.

HAZAI JOGSZABÁLYI KERETEK

A magyar áldozatvédelmi rendszer alapvetően európai uniós normákon alapszik. A [2012/29/EU irányelv](#) minimumszabályokat állapít meg a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozóan; meghatározza a támogató szolgáltatások körét; biztosítja a másodlagos és ismételt áldozattá válással szembeni hatékony védelemhez való jogot; továbbá átfogóan szabályozza az ehhez szükséges intézkedéseket. A szabályozási minimumokon túl a tagállamok kiterjeszthetik saját jogszabályi kereteiket annak érdekében, hogy magasabb szintű védelmet nyújtsanak. Emellett a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló [2004/80/EK tanácsi irányelvnek](#) való megfelelést is szolgálja az [Ást. törvény](#), amely 2006. január 1-jén lépett hatályba. A törvény az áldozati jogok érvényesítésére alapvetően kétféle támogatási formát határoz meg, amelyek:

- a szolgáltatások: 4–5. § (érdekérvényesítés, azonnali pénzügyi segítség, áldozati státusz igazolása, tanúgondozás, védett szálláshely biztosítása);
- a kárenyhítés: 6–8. § (egy összegben vagy havi járadékként folyósítva).

Az Ást. tartalmazza az áldozati jogok érvényesítésének rendjét és az áldozatsegítő szolgálatok feladatait is. Az [1744/2013. \(X. 17.\) Korm. határozat](#) a **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról** (2013–2023) kiemelt célja az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével kapcsolatos tevékenység felerősítése. Beavatkozási területek az áldozattá válás megelőzése, a másodlagos viktimizáció elkerülése és az áldozatsegítő szolgáltatások szélesítése. A stratégia 2022–2023. évekre vonatkozó intézkedési tervében ([1878/2021. \(XII. 6.\) Korm. határozat](#)) kiemelt cél az időskorúak áldozattá válásának csökkentése, a kapcsolati erőszak áldozatainak segítése és az online térben történő áldozattá válás megelőzését célzó programok, kampányok alkalmazása.

A MAGYARORSZÁGI ÁLDOZATSEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK RENDSZERE

Az áldozatsegítés a bűncselekmények áldozatai részére nyújtott anyagi és egyéb szolgáltatás. Az áldozatsegítő rendszer igyekszik a bűncselekmény okozta hátrányt kompenzálni – legyen az testi vagy lelki sérülés, vagyoni kár – és segítő kezet nyújtani a megrázkódtatást elszenvedő, kiszolgáltatott élethelyzetben levő személyeknek.

Az eredményes áldozatsegítéshez elengedhetetlen az **állami** (igazságügyi és rendőrségi szervek) és a **civil szervezetek összehangolt munkája**. Hazánkban az 1990-es évektől megindult az áldozatsegítési támogatórendszer kiépítése alapvetően civil szervezetek közreműködésével, az állami szintű feladatvállalás 2006 óta működik.

2021 óta a korábbi „opt in” módszert, azaz a közvetett elérést felváltotta az **„opt out” közvetlen rendszer**, vagyis bizonyos bűncselekményi kör áldozatait – amennyiben hozzájárulnak – 24 órán belül bevonják az áldozatsegítő rendszerbe.

2023. júniusában az áldozatsegítés rendszerének hatékonyabbá és teljesebbé válása, valamint az áldozattá válás megelőzését célzó feladatok ellátása érdekében jött létre a [Nemzeti Áldozatsegítési Koordináló Mechanizmus](#), négy minisztérium és három állami szerv együttműködésében. Céljaik között szerepel egyfajta egyszerűsített, úgynevezett egyablakos rendszer létrehozása, amelyben az érintettek könnyebben megtalálják az őket segítő intézményt. Az igazságügyi tárca 2023. szeptemberéig mintegy másfélszáz partnerrel (vállalatokkal, oktatási intézményekkel) kötött [áldozatvédelmi megállapodást](#). Az állami rendszerrel kb. 130 civil szervezet működik együtt (Répássy Róbert nyilatkozata – MTI, 2023. február 24.).

A méltányossági döntéssel az áldozatoknak juttatható **pénzügyi segély** maximális összege [2023-ban](#) 188 690 Ft, míg a **kárenyhítés** maximális összege 2 830 350 Ft.

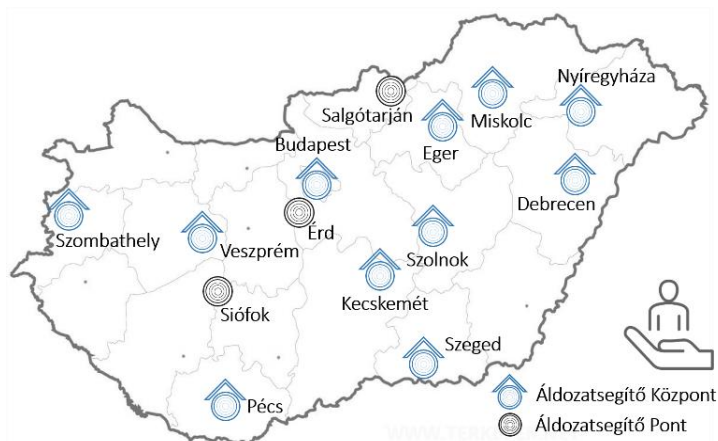
ÁLDOZATSEGÍTŐ KÖZPONTOK

2017-ben Budapesten nyílt meg az első Áldozatsegítő Központ. A kormány, elköteleződve az áldozati jogok szélesebb körű érvényesülése mellett, az áldozatsegítés hatékonyabb megvalósítása és elősegítése érdekében az áldozatsegítő központok országos hálózattá történő bővítését rendelte el ([1645/2019. \(XI. 19.\) Korm. határozat](#)). A feladatot az igazságügyi miniszternek delegálta.

Az elmúlt években ennek keretében tizenkét áldozatsegítő „központ” és három „pont” jött létre, és működik az Igazságügyi Minisztérium, a rendőrség és kormányhivatalok együttműködésében. Az igazságügyi tárca célja, hogy 2025-re minden vármegye-székhelyen legyen áldozatsegítő központ, ezzel valósítva meg a központok országos hálózattá bővítését (interjú Varga Judittal – Belügyi Szemle [2022/8.](#))

Emellett [áldozatsegítő telefonvonal](#), [internetes és postai elérés](#), valamint krízisközpontok és menedékházak is segítik az áldozattá váltak gyors és hatékony támogatását.

1. ábra: Áldozatsegítő központok és pontok, 2023.

Forrás: [Infoszolg/ vansegitseg.im.gov.hu](#)

STATISZTIKAI ADATOK

A témáról a következő adatok állnak rendelkezésre (MTI, 2022. december 6., [EU FRA 2023.](#)):

- Míg 2021-ben 18 ezer, 2022-ben 24 ezer volt az áldozatsegítőhöz fordult, illetve az áldozatsegítő rendszer által elért ügyfelek száma (személyesen vagy telefonos szolgálatokon keresztül). Az áldozatok hatékonyabb elérése az „opt-out” rendszernek köszönhető.
- A 24 órán át működtetett áldozatsegítő telefonvonal 2022. decemberéig 9 780 hívást fogadott.
- Emellett megduplázódott a központokban személyesen megjelenők száma, ez 2022-ben meghaladta a 11 ezret.
- A rendőrség közvetítésével 5 670 áldozatot juttattak be az áldozatsegítő rendszerbe 2022. decemberéig.
- Állami kárenyhítésként 2022. novemberig 100 millió forintot fizetett ki a szolgálat.

2. ábra: Regisztrált sértettek 2021–2022

Sértettek	Sértetté váltások 2021	Sértetté váltások 2022
Gyermekkorú sértett (14 év alatt)	2 677	2 631
Fiatalkorú sértett (14–17 év)	3 149	3 247
Felnőttkorú sértett (18–59 év)	63 016	70 844
Időskorú sértett (60 éves és idősebb)	16 102	17 573
Összesen	84 944	94 295
Sértettek százezer lakosra	875	974

Forrás: [Infoszolg/KSH-Stadat 11.1.1.5. \(2023\)](#)

A KSH módszertana szerint regisztrált sértett a regisztrált bűncselekmény sértettjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy.

2022-ben a regisztrált bűncselekmények száma 167 774 volt, ez az előző évhez képest 8,9 százalékos növekedést jelentett.

Források:

- [2005. évi CXXXV. törvény](#) - a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről
- [Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve \(2012. október 25.\)](#) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról
- Áldozatsegítés, áldozatvédelem Infojegyzet 2022/14. – [Képviselői Információs Szolgálat, 2022.](#)
- Az áldozatsegítés közjogi és büntetőjogi kérdései – Lutring Erika, Tilk Péter (szerk.). Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara, 2022.
- Czine Ágnes: Néhány gondolat az áldozat, a sértett és a passzív alany fogalmi összefüggéseiről – Magyar Jog, 2023/3.
- Domokos Andrea: Európai normák a magyar áldozatvédelemben – Magyar Jog, 2023. 3.
- Hornyik Zsuzsanna: „Segíteni igazán csak tettekkel lehet”. Interjú dr. Varga Judit igazságügyi miniszterrel a magyarországi áldozatsegítő rendszerről – [Belügyi Szemle, 2022/8.](#)
- Igazságügyi szolgáltatás – [ksh.hu](#)
- Az Igazságügyi Minisztérium [Áldozatsegítő Központ honlapja](#)
- Franet National contribution to the Fundamental Rights Report: [2023 Hungary](#)

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486